

LBRIS

We know
books

DAVID BOWIE

METAMORFOZE

O VIAȚĂ ÎN IMAGINI

CHRIS WELCH

INTRODUCERE**6****ANII DE ÎNCEPUT****12****MAJOR TOM****22****ASCENSIUNEA ȘI DECĂDEREA
LUI ZIGGY STARDUST****34****ASMUȚIND CÂINII DE
DIAMANT****54**

FILME ȘI DUETE

84

METAMORFOZE

116

ÎN CONTINUARE STAR

140

CREDITE FOTO

160

Când David Bowie a început să facă valuri cu Ziggy Stardust, alter egoul său, originile acestei creaturi au fost învăluite în mister. Cel puțin așa li s-a părut fanilor săi proaspăt recrutați. Se știa foarte puțin despre primii ani ai artistului, fapt care a contribuit categoric la edificarea mitului său. Poate chiar era un extraterestru, descins pe Pământ într-un recipient metalic, neconsemnat de cronici.

La începutul anului 2012, mai mulți documentariști au luat la pas străzile din Beckenham, Bromley și West Wickham, pentru a reface traseul vedetei care crescuse în idilica zonă metropolitană din sudul Londrei. La ce școală a umblat? Unde și-a ținut primele concerte? Acele locuri puteau oferi informații utile în perspectiva unui film despre ascensiunea unuia dintre cele mai fascinante superstaruri.

Adevărul este că artistul a fost parte din acea armată a adolescenților britanici năcuți de impactul muzicii rock-and-roll și rhythm and blues. În anii săi formatori, s-a preocupat și el cu disperare, ca atâția alții, să-și formeze propria trupă și să ajungă în topuri. Nu era cătuși de puțin extraterestru. În ochii primilor săi fani, era „de-al nostru”, deținător indiscutabil al unui talent și al unei personalități unice. Trebuia doar să mai convingă și restul lumii, de dincolo de suburbie.

Cel care avea să-și spună David Bowie s-a născut la 8 ianuarie 1947, înregistrat la Starea Civilă ca David Robert Jones, în Stansfield Road, Brixton, Londra, din părinții Haywood Stenton „John” Jones și Margaret „Peggy” Burns; mama sa avea un fiu, Terry, dintr-o relație anterioară, născut în 1937. Cei doi s-au căsătorit în septembrie 1947, iar David a urmat cursurile Stockwell Junior School. În anii '50, familia, inclusiv fratele său,

Terry, s-a mutat în Bromley, Kent, iar apoi într-o locuință din Plaistow Grove, în 1955. Terry a fost cel care i-a trezit interesul fratelui său mai mic pentru jazz, poezie și cultura beatnik. David a fost trimis la Burnt Ash Junior School, apoi în 1958 s-a înscris la Bromley Technical High School, unde s-a împrietenit cu un coleg, Peter Frampton, al cărui tată era profesor acolo. Peter avea să devină chitaristul principal al trupei The Herd, iar mai târziu și-a câștigat notorietatea cu trupa Humble Pie și ca artist solo. Un alt prieten din școală, George Underwood, era și el atras tot mai mult de R&B, componenta mai autentică a muzicii americane aflată la baza rock-and-roll-ului. „Or fi Elvis și Bill Haley grozavi, dar ascultă-i pe Chuck Berry și Bo Diddley”, se îndemneau adolescenții londonezi ai vremii.

De la o față, George și David s-au luat unul de altul, iar în încăierarea care a urmat, David s-a ales cu o leziune la ochiul stâng, care i-a paralizat pupila. Acest fapt a avut un efect ciudat: ochiul care din naștere era albastru părea căprui sau verde. În ciuda loviturii încasate de la Underwood, cei doi au rămas prieteni și aveau să-și constituie o trupă, The Konrads, în iulie 1962.

David Jones cânta vocal și la saxofon. Formația a încercat să obțină un contract cu Decca Records, dar fără succes. În cele din urmă, David a părăsit trupa, după o dispută legată de direcția lor muzicală. Se pare că nu împărtășeau același entuziasm pentru muzica R&B și au preferat cover-uri ale lui Cliff Richard and the Shadows. David s-a lăsat de școală în 1963 și s-a angajat la o agenție de publicitate. După ce venea de la serviciu, repeta la saxofon și s-a alăturat unei alte trupe din Bromley, The King Bees, spunându-și „Davie” sau „Davy” Jones. Ca să-și demonstreze fidelitatea față de formație, s-a dus ată să-i solicite sprijinul la John Bloom, ajuns milionar prin vânzarea de mașini de spălat, care bătea la tobe. Impresionat de tupeul băiatului, Bloom l-a recomandat managerului Les Conn.

Pagina anterioară: David Bowie, un veritabil London Boy, la sfârșitul anilor '60.

Stânga: David, component al echipei de fotbal a Burnt Ash Junior School, în 1958 (așezat, în stânga).

Dreapta: David, proptit în saxofon, în trupa The Konrads, în 1963; David Crook (tobe), Alan Dodds (chitară), Neville Wills (chitară) și George Underwood (voce), de la stânga la dreapta.

LBRIS

We know
books

LBRIS

We know
books

Les a tras tare și le-a obținut lui Davie Jones și lui The King Bees un contract cu Vocalion, subsidiară a casei Decca. În 5 iunie 1964 au lansat primul single al lui Jones, *Liza Jane*, având pe fața B piesa *Louie Louie Go Home*. Pe fața A avem un Davie cântând cu entuziasm exuberant, într-un remarcabil stil blues post-Elvis, despre o fetișcană minionă care-l tulbură rău de tot. Fața B este mai puțin convingătoare, iar sunetul trupei pare mascat de voce. Produsul sună ca un cvasi-rebut din zorii Beatles – poate nu chiar într-atât de bun. Apoi, în septembrie, King Bees lansează *You're Holding Me Down* și *I've Gotta*, sub label-ul Coral. Single-ul nu a ajuns în topuri, iar Davie s-a asociat cu un grup R&B mai promițător din Maidstone, numit The Manish Boys. Aceștia semnează un contract cu Parlophone, când trupele de muzică beat luau amploare, pe fondul ascensiunii Beatleșilor și a celor de la Rolling Stones. Pentru „Davie” a fost o etapă importantă, iar Manish Boys i-au însoțit în turnee pe Gene Pitney, The Kinks și Marianne Faithfull.

Primul lor single, *I Pity The Fool / Take My Tip* (Parlophone), a fost produs de americanul Shel Talmy, faimos pentru ce a realizat cu The Who. Piesa de pe fața A este considerată prima compoziție originală înregistrată a lui David Jones. Talmy a obținut colaborarea chitaristului Jimmy Page, consolidând sound-ul cu o interpretare excelentă.

David cântă într-un mod mult mai relaxat, etalând elemente vocale care aveau să devină notorii și demonstrând o tehnică mult îmbunătățită față de *Liza Jane*. În vârstă de 18 ani, tânărul se dovedește remarcabil de priceput la frazarea muzicală, iar aranjamentul jazzy din *Take My Tip* este unul sofisticat. Lipsa de consistență a feței B a făcut însă ca single-ul să fie ignorat de criticii de jazz, care ar fi putut descoperi un veritabil talent și poate l-ar fi încurajat pe viitorul Bowie să urmeze un drum complet diferit. Acest produs echivoc a fost lansat pe 5 martie 1965 și - încă o dată - o trupă avându-l pe Jones ca frontman nu reușea să intre în topuri. Manish Boys s-au despărțit imediat.

Davy Jones revine pe teren cu un nou single, produs tot de Shel Talmy, *You've Got A Habit Of Leaving / Baby Loves That Way*, susținut de o formație numită The Lower Third. Discul a fost scos la Parlophone, pe 20 august 1965. Fața A prezintă o puternică influență The Who, cu acorduri zgomotoase de chitară în manieră Townshend, cu tobe răpăitoare și muzicuță în stil Daltrey. Trupa chiar a cântat alături de Who în turneu.

Vocea lui David are un timbru tânguitor și pare să facă tranziția înspre etapa sa melodică modernă. *Baby Loves That Way* are o curgere ritmică și îi impune vocii principale un dialog cu voci secundare intruzive, în timp ce trebuie să articuleze versuri prolixoase.

Cu toate acestea, astfel de piese oferă un context și o perspectivă suplimentară asupra evoluției artistice a unui talent genial. Acum pare ca ținând de domeniul evidenței, dar în anii '60 Londra era un teritoriu extrem de competitiv. Cum putea să se impună Jones, oricât de chipeș și de dăruit ar fi fost, printre atâtea trupe și artiști de succes? Trebuia să facă ceva diferit, avea nevoie de o direcție și, mai presus de toate, de un manager inspirat. A urmat întâlnirea cu Ken Pitt.

Pitt a fost managerul multor formații de top, care cântau frecvent la Marquee Club din Londra, printre care Manfred Mann și Mark Leeman Five. La momentul respectiv, David era manageriat de Roger Horton, ce lucrase înainte pentru Moody Blues. Ken a semnat contractul cu David și l-a adus la casa de discuri Pye. În același timp, în ianuarie 1966, „Davie Jones” își schimbă titulatura în David Bowie. Ca nume de familie, pronunțat cu vocale lungi, acesta avea o sonoritate puternică, romantică. Inspirația i-a adus-o Jim Bowie, un pionier american de secol XIX, care a făcut faimos cuțitul cu același nume. În plus, numele nou adoptat evita confuzia cu Davy Jones de la The Monkees, o formație pop americană aflată în pragul succesului internațional.

Ken a fost cel care și-a sfătuit protejatul să-și găsească un nume nou de scenă, iar legenda spune că, în seara în care artistul și-a vizitat managerul în apartamentul său din Londra, acesta i-a spus lui Pitt: „Apropo, acum sunt David Bowie”. „Sună bine”, a replicat Ken.

În cele din urmă, Bowie părea că are șanse mari să intre în topuri și să fie validat de presa muzicală, foarte importantă într-o epocă în care reviste precum *Melody Maker*, *NME*, *Disc* și *Record Mirror* erau sursa principală de știri și informații de gen. Prima lansare a lui Bowie sub noul nume a fost *Can't Help Thinking About Me / And I Say To Myself* (Pye), susținut încă o dată de The Lower Third. Piesa de pe fața A a fost apreciată ca fiind printre cele mai bune de la începutul carierei sale și a intrat în Top 40 al MM. Produs de Tony Hatch, single-ul a fost lansat în ianuarie 1966.

Au urmat mai multe single-uri Bowie, mai notabile fiind *Do Anything You Say / Good Morning Girl* (Pye) și *I Dig Everything / I'm Not Losing Sleep* (Pye) - din păcate, fără succes.

Stânga, sus: Pe scenă în Soho, la Marquee Club în 1966, alături de The Buzz. John Hutchinson (chitară), John Eager (tobe), Derek Fearnley (bas) and Derrick Boyes (ciape), de la stânga la dreapta.

Stânga: Portret cu un David Bowie foarte tânăr, în 1966. Înainte de a-și găsi contextul potrivit, avea să cânte în diverse combinații de muzicieni.

Contractul cu Pye a fost reziliat și David a încheiat colaborarea cu The Lower Third. Apoi a cântat o scurtă vreme cu trupa The Buzz, care evoluau la Marquee Club, despărțindu-se în luna iulie a aceluiași an. Bowie avea să lucreze de-acum ca artist solo, influențat mai mult de Bob Dylan decât de Elvis sau The Who. A jucat și în filme, a fost model și a apărut într-un film experimental, numit *The Image*. În timp ce David o curta pe dansatoarea Hermione Farthingale, Ken Pitt a zburat la New York, în noiembrie 1966, unde i-a cunoscut pe Andy Warhol și Lou Reed, sperând să-i poată reprezenta ca agent londonez. Revenit în Londra, a adus un album semnat Lou Reed and Velvet Underground și l-a pus pe Bowie să-l asculte.

David trecea de la etapa de frontman al trupei sale R&B la cea de interpret și compozitor. Versurile lui reflectau acum fascinația pentru cultura de avangardă a tinerilor, componentă importantă a scenei Soho. Pitt l-a trecut pe David la casa de discuri Decca, într-un moment în care aceasta scotea multe

trupe de succes, incluzându-i aici pe Beatles și pe Manfred Mann. Realizând nevoia de a se adapta la transformările din industria muzicală britanică, Decca a înființat un label mai progresiv, numit Deram, sub egida producătorului Denny Cordell. A fost una dintre primele mărci Indie și a ajutat la lansarea cântărețului și compozitorului Cat Stevens, intrat în topuri cu *Matthew And Son*.

Ken Pitt evocă momentul: „Deram era creația lui Denny Cordell, care deja scosese discuri excelente. Am pus de o întâlnire și i-am ascultat cu luare-aminte ideile. După care am semnat pentru David, dându-mi seama că ar fi mai potrivit pentru artiștii noi, care făceau ceva diferit. Treaba a funcționat

Sus: David în studioul BBC, în 1965.

Stilista Sylvia Halliday se ocupă de frizura cântărețului, pe atunci la The Manish Boys, înainte de apariția în emisiunea *Gadzooks*.

Dreapta: Încă o dată îmbrăcat impecabil, David Bowie într-o ipostază mai puțin formală decât era standardul pe la mijlocul anilor '60.

LBRIS

We know
books

LBRIS

We know
books

foarte bine. Denny Cordell îl știa pe tipul acela venit din America. Tony Visconti, și așa a devenit producător pentru David. Gus Dudgeon și-a mutat și el bagajele”.

Producătorii de la Essex Music erau Tony și Gus, care aveau să se ocupe de noile înregistrări la Deram, unde s-a lansat primul album solo al lui David, intitulat *David Bowie*, pe 1 iunie 1967. La acea vreme, singura pretenție pe care albumul o putea ridica era faptul că era prima dată când unui artist solo i se lansa un album complet fără să fi avut în prealabil un hit. De fapt, încercări de a lansa un hit se făcuseră, prin single-ul *Rubber Band / London Boys*, scos în decembrie 1966. Fața A chiar a fost lansată în America împreună cu *There Is A Happy Land*, desprinsă tot de pe LP. Piesele inspirate și prestația vocală deosebită a tânărului de 19 ani meritau să-i atragă râvnitul statut, dar orchestrația instrumentală experimentală nu a funcționat. Produsul n-a reușit să fie pe gustul adolescenților avizi de pop, nici al DJ-ilor și cronicarilor zilei, deși au existat muzicieni care au întrezărit talentul. În piesa *Rubber Band*, Bowie le atribuie versurilor ironice și spirituale o tușă teatrală.

Următorul său single a fost *The Laughing Gnome*, lansat pe 14 aprilie 1967 și produs de Mike Vernon. Este o piesă ludică și amuzantă, care a devenit repede favorită printre primii fani ai lui Bowie, dar a fost repudiată de generația *Ziggy / Aladdin Sane*. Povestea lui Bowie despre un gnom pe care dă să-l trimită cu trenul la mare, constatând însă că acesta s-a întors dimineața, chicotind, la patul său, este animată de rularea mai rapidă a benzii, de jocuri de cuvinte cu gnomi și de vocea gnomului care râde, susținută de regretatul Gus Dudgeon.

În mod surprinzător, piesa avea să devină un hit după lansare, în septembrie 1973, ajungând pe locul 4 în topurile din Marea Britanie. Când, mai târziu, Bowie a cântat cu trupa heavy metal *Tin Machine*, publicul a solicitat zgomotos *The Laughing Gnome*.

Mai importante au fost piese de pe album precum *Uncle Arthur*, *Sell Me A Coat* și *Love You Till Tuesday*. Cu deosebire aceasta din urmă este o melodie excepțională, în care Bowie dezvoltă un stil cu accente londoneze, despre care mulți spuneau că se află sub influența lui Anthony Newley, actor și fost cântăreț pop. Când a auzit albumul, Newley (decedat în 19 aprilie 1999) a văzut același lucru și n-a fost încântat. David avea să declare mai târziu: „Am introdus multe elemente Newley pe primul album pe care l-am făcut. Chiar AM FOST

Anthony Newley timp de un an. Newley e unul dintre cei mai talentați artiști englezi”.

Love You Till Tuesday a avut recenzii elogioase în *Melody Maker*, iar Ken Pitt a gândit un videoclip pentru a promova single-ul, care l-a costat 7.000 de lire sterline. Și totuși, Decca a refuzat următoarele trei single-uri ale lui Bowie și, în cele din urmă, l-au scos de sub auspiciile casei de discuri Deram.

Pentru Ken Pitt, a fost o experiență dureroasă: „Am mai făcut niște înregistrări produse de Tony și le-am prezentat în ședința obișnuită a comitetului, luni dimineața, la Decca. Ne-au refuzat trei, una după alta. Chiar și un membru al comitetului s-a simțit stânjenit. Așa că am plecat de la Decca, deși n-aveam unde să mergem.

Decca avea un catalog minunat de discuri făcute în anii '50, cu înregistrări clasice excepționale. Au crezut că o vor putea ține așa pentru totdeauna. Le înțeleg atitudinea. N-aveam voie decât să asist la ședințe, care se țineau foarte devreme dimineața. Pe doi din comitet nu i-am văzut niciodată; se ascundeau în spatele unor ziare pe care se prefăceau că le citesc. A fost îngrozitor. Așa că am ieșit. Mi-a părut rău pentru șeful departamentului LP”.

Cu toate acestea, mai înainte, cei de la Decca au fost impresionați de albumul lui David Bowie. „Când șeful Decca a auzit albumul nostru, a spus: «De la Anthony Newley încoace, e cel mai bun lucru care răsună în biroul meu», or eu nu asta voiam să aud. Nu cred că în piesele lui David era ceva influențat de Newley - nu în sensul că a făcut-o deliberat. Bineînțeles că-l văzuse pe Tony la TV și i-a plăcut foarte mult. Întrucât aveau amândoi contract cu Essex Music, editorii i-au oferit lui Tony Newley o mulțime de piese ale lui David Bowie, iar acesta le-a refuzat pe toate. E de tot râsul!”

N-a fost sfârșitul lumii. De fapt, s-a dovedit binecuvântare, pentru că Bowie a reușit să-și ducă ideile la o nouă casă de discuri, Mercury. Lucrase deja la o piesă pe care toți o fredonau îndată ce-o auzeau. Era vorba despre un astronaut, Major Tom, care se pierde în cosmos. Bowie tocmai văzuse filmul lui Stanley Kubrick, *2001: Odiseea spațială*, care a avut un impact profund asupra iubitorului de SF-uri. De asemenea, ieșirile în spațiu erau prezente constant în știri. Rezultatul final avea să fie un single de succes, care îl prezenta, în sfârșit, pe adevăratul David Bowie - un artist emergent vibrant, plin de vitalitate și creativitate. *Space Oddity* a fost piesa care a ras amintirea trupelor de R&B din anii '60, chiar și pe acel *London Boy* din albumul de debut. Era o voce ciudat de îndepărtată, dar romantică, venind din spațiul cosmic, care surprindea esența stării de spirit a timpului, tocmai când primii astronauți americani erau pe punctul de a păși pe Lună. David Bowie, star el însuși, era pe punctul de a descinde pe planeta Pământ.

Stânga: *Sell Me A Coat?* Așteptând cu înfrigurare un sprinț, venit de oriunde, pentru albumul de debut din 1967, *David Bowie*.

LBRIS

We know
books

LIBRIS

We know
books

MAJOR TOM

Până la descinderea lui Major Tom, David Bowie a părut să plutească în derivă în peisajul pop. Sfârșitul anilor '60 s-a dovedit o perioadă frustrantă în multe privințe. Totuși, asta nu l-a împiedicat să experimenteze, să caute idei noi și să acumuleze experiență.

Au existat și motive de sărbătoare. Primul său album ieșise în lume și artistul își recrutase noi fani. Cel mai popular single al său, *Love You Till Tuesday*, a fost bine acoperit mediatic în iulie 1967. „David Bowie este unul dintre puținii cântăreți solo originali de pe scena pop britanică”, a decretat *Melody Maker*.

Iar elogiile au continuat: „Scrie un material care iese complet din cadru, este chipeș, iar faptul că vocea lui aduce cu cea a lui Anthony Newl contează mai puțin, cât timp scoate piese bune”. Flatant, într-adevăr, doar că nu era pe creasta valului.

Bowie avea însă mai multă muniție de rezervă. Dacă scena pop din Marea Britanie nu e pregătită, se va îndrepta spre artele clasice, în special balet și teatru. S-a întâlnit și a studiat cu Lindsay Kemp, un pantomim celebru, alături de care a jucat cu Kemp într-un spectacol numit *Pierrot in Turquoise*, la un teatru din Oxford, în decembrie 1967.

Încă era îndrăgostit de muzica clasică și de jazz-ul modern, descoperite în adolescență. În paralel, a început să acorde mai multă atenție rock-ului american underground. Cititor de SF și interesat de OZN-uri, a început să se intereseze și de buddhism. Acest evantai de interese și gusturi eclectică a inspirat în epocă o pleură de artiști britanici, foarte diferiți unii de alții.

Managerul său, Ken Pitt, spunea următoarele: „David a fost întotdeauna receptiv la idei noi. Pe când împărțeam un apartament în Manchester Street, în Londra, aveam cărți din care-i plăcea să citească și asculta muzică clasică. Suita *The Planets* a lui Holst era printre favorite, plină de nuanțe și culori pe care le puteți găsi în muzica lui David. Dar buddhismul n-a fost rezultatul influenței mele. Nu cred că era chiar așa de interesat, mai degrabă ținea de un viitor marketing. Când a mers la RCA, după perioada în care i-am fost manager, se zvonea că e în Scoția și că studiază alături de buddhiști. Îmi amintesc momentul în care a întâlnit un călugăr buddhist la mine în birou, pe strada Curzon. Nu vă pot descrie cât de uluit a fost David. Trecea printr-o fază neglijentă; citise că, potrivit unui principiu buddhist, n-ar trebui să fim preocupați de aparențele înșelătoare. Apoi a intrat acea ființă uimitoare, cu capul ras, purtând un minunat veștmânt galben și sandale frumoase de piele, cu o bijuterie între degetele de la picioare. În plus, emana un miros copleșitor de parfum. A fost foarte amuzant”.

Ken îl prefera pe David în postura de avangardist, nu de budist și nici măcar de rocker glam. „Ca artist modern, era interesat de Vespa și purta jachete militare. Găseai recuzita Mod în unele din piesele sale timpurii, dar asta pentru că-i plăcea să observe. Voia să cânte despre cei pe care-i vedea c-o ard pe strada Wardour. Toate aceste imagini i-au rămas în minte și au intrat în cântece precum *The London Boys*”.

După ce a cochetat cu mai multe grupuri R&B, Bowie și-a constituit o trupă de pantomimă numită *Feathers*, împreună cu prietena sa, Hermione Farthingale, și cu un amic, John Hutchinson. Dar a fost ceva de scurtă durată, ca de altfel și relația cu Hermione.

În timp ce Ken Pitt se zdrobea ca manager al lui Bowie, David dispunea după bunul său plac de o cameră în apartamentul acestuia. Se înțelegeau bine și aveau interese comune, dar David nu era ușor de gestionat. Uneori dispărea sau părea mai puțin interesat să continue lupta pentru notorietate, pe care managerul său dădea s-o câștige în numele său. În plus, se găsea întotdeauna cineva care încerca să influențeze, să conducă sau chiar să preia pe furis afacerile lui Bowie.

După ce David a întâlnit-o pe Angela Barnett, în vârstă de 19 ani, aceasta a avut un mare impact asupra vieții și carierei sale. Fată plină de viață, cu personalitate puternică, Angela s-a născut în Cipru și a studiat în America și Elveția. Ajunsă în Anglia, a început să studieze la Kingston Polytechnic. Cei doi s-au întâlnit la clubul Speakeasy din Londra, la o conferință de presă a celor de la King Crimson, prin intermediul unei cunoștințe comune, Calvin Mark Lee, care lucra la Mercury Records. Cercul lui Bowie îi includea acum pe Angela, pe tânărul Tony Visconti, talentatul producător american, pe colegul cântăreț și compozitor Marc Bolan și pe iubita lui Marc, June Child.

Visconti pregătea următorul album Bowie, programat să iasă la Mercury. Totul decurgea bine, până când a auzit melodia pe care David o pregătise pentru single. *Space Oddity* i-a displicut imediat și a refuzat să mai lucreze la piesă. Părea o decizie capricioasă, dar care își avea temeiul său. Mai târziu, Tony avea să noteze: „Am văzut o manevră ieftină, care exploata de circumstanță prima aselenizare”.

Pagina anterioară: Bowie, menestrelul creștului din epoca Beckenham Arts Lab, din sudul Londrei.

Dreapta: *I's got my eyes on you...* David Bowie la Trident Studios din St. Martin's Lane, în centrul Londrei, 1970.